

Abstrakt

Co je to právo? Co je to morálka? Zatímco na první z těchto dvou otázek, by většina z nás našla alespoň nějakou odpověď, na tu druhou by už nejspíš bylo hledání složitější. Přitom když se podíváme zpět do historie, pochopíme, že morálka je pro lidstvo velice důležitá. Pokud bychom tedy měli definovat právo, většina z nás by tvrdila, že je to určitý soubor norem, který už dlouho dobu netvoříme sami, ale prostřednictvím zástupců. Víme, že jsou to normy, které stanovují, jak se máme chovat a co dělat nesmíme, co se stane, pokud tyto normy porušíme. Ne všichni si však uvědomují, že existují i normy, které i když nejsou výslovně nikde uvedeny a za jejich porušení nás nikdo nepotrestá, jsou neméně důležité.

Morálka je také určitý soubor norem, který stanovuje, co je špatné a co dobré. Za porušení nás stát nepotrestá a tyto normy nejsou vynutitelné. Morálka a právo jsou dva systémy, které však nestojí vedle sebe izolovaně. Jsou v úzkém kontaktu a neustále se prolínají a měly by spolu být v souladu. Pokud v souladu nejsou, společnost již byla svědkem, kdy morálka byla s právem v konfliktu a jaké to mělo důsledky. A. Podgorécki mluví o takzvaných patologických projevech práva, kdy při jejich nahromadění dochází k nečekaným střetům práva s morálkou. Příkladů není málo, nacistický stát, vyhlazování národů, koncentrační tábory. Všechny tyto situace poukazují na to, že právo se může těžce střetávat s morálkou. (Podgorécki, 1966 str. 10). Toto je jasným důkazem, že právo není schopné stát samostatně a poskytnout ochranu bez podpory jiného systému.

Tyto dva normové systémy zásadním způsobem působí na naše životy a čas od času se může stát, že právem vynucované chování je v rozporu s lidskou morálkou. Jak tedy poznáme, co je morálka a co právo? Kde je hranice těchto dvou systémů? Tyto otázky jsou předmětem méj diplomové práce. V diplomové práci se na ně pokouším odpovědět a definovat společné i rozdílné znaky těchto dvou normativních systémů.

Práce je pojata obecně, aby čtenáři mohla nastínit základní úhly pohledu na danou problematiku a zároveň představila zásadní názory uznávaných autorů. V kapitole „Společenská norma“ popisují obecně normy a normativní systémy. Tento popis považují za důležitý, jelikož právo a morálka nejsou jediné normativní systémy. Tyto dva systémy můžeme podřadit pod normy společenské. Další kapitola s názvem „Morální norma“ pojednává o problematice morálky z pohledu etiky a jak pojmout morálku jako vědní disciplínu. Rozebírám zde strukturu a odlišnosti morálních norem. V kapitole „Právní norma“ se pokouším definovat,

co je to právo a právní norma. Dále zde uvádím základní rozdíly při pojetí práva z pozice přirozenoprávní a pozitivistické školy. V další kapitole nazvané „Rozdíly mezi morální a právní normou“ srovnávám odlišnosti jednotlivých norem i jejich společné prvky. A v poslední kapitole nazvané „Poměr systémů právních a morálních norem“ se zabývám vzájemnými vztahy těchto dvou dominantních systémů a uvádím několik zásadních myšlenek světově známých autorů.

Práce má za úkol poskytnout obecný pohled na danou tematikou. Je vstupem do této velice složité a komplexní problematiky a neměla by být brána jako zdroj všech odpovědí. Čtenáři by pouze měla poskytnout první náhled a možnost pokračovat ve studiu tématu již vlastní cestou.